Podstawy języka JAVA

Wykład nr 6 – Deklaracje i nadpisywanie metod w języku Java. Komentarze dokumentacyjne w języku Java. Debugowanie aplikacji Java.

- Metody są zgrupowanymi zestawami instrukcji do wykonania.
- Metody wykorzystuje się w przypadku, kiedy określony zestaw instrukcji ma zostać wykorzystany w kilku miejscach w aplikacji – dzięki temu, jeżeli w zadanym zestawie instrukcji jest błąd to należy go poprawić w jednym miejscu, a nie wielu.
- Metody służą również zmniejszeniu złożoności programów tj. bez odpowiedniego podziału kodu, znalezienie odpowiedniego fragmentu zajmuje znacznie więcej czasu i trudniej go odnaleźć.

Definicja metody wygląda następująco:

```
<typ_zwracany> NazwaMetody (opcjonalne_argumenty)
{
    ciało_metody
}
```

- **Typ_zwracany** określa typ zwracanej wartości z metody.
- NazwaMetody służy do jej wywoływania oraz identyfikacji.
- Opcjonalne argumenty umożliwiają przekazywanie wartości do metody.
- Każdy argument musi posiadać typ oraz nazwę.

- Ciało metody to zestaw instrukcji, które zostaną wykonane przy wywołaniu metody.
- W celu zwrócenia wartości z metody wykorzystuje się słowo kluczowe return, po którym podaje się wartość do zwrócenia.
- Metoda może również nie zwracać żadnych wartości (np. zapis informacji do pliku) i w takim przypadku jej zwracany typ określa się słowem kluczowym void.
- W Java przed deklaracją metody stosuje się również modyfikator dostępu tj. public, private

 W Java istnieje możliwość zagnieżdżania wywołania metod tzn. można przekazać wynik wykonania jednej metody jako argument dla drugiej metody.

```
public class Class1 {
    int i;
    public Class1()
        i=100;
    public void setIterator(int i)
        this.i=i+300;
    public int getIterator()
        return this.i;
```

```
public class MainClass {
    public static void main(String[] args) {
        Class1 o = new Class1();
        o.setIterator(o.getIterator());
        System.out.println(o.getIterator());
    }
}
```


- Nadpisywanie metod (ang. Method overriding) jest cechą, która pozwala klasie pochodnej (dziedziczącej) na specyficzną impelementację metody z klasy bazowej (po której dziedziczy).
- Nadpisanie metody w klasie pochodnej powoduje zastąpienie metody z klasy bazowej za pomocą metody o tej samej nazwie, tych samych parametrach i tym samym zwracanym typie. Różnica natomiast może polegać na innym ciele metody.
- Wersja metody, która zostanie wykonana określana jest przez obiekt, na rzecz którego zostanie wywołana metoda.

- Jeżeli obiekt jest typu klasy bazowej, to zostanie wywołana metoda z klasy bazowej.
- Jeżeli obiekt jest typu klasy pochodnej, to zostanie wywołana metoda z klasy pochodnej (nadpisana).


```
int i;
public Class1()
{
    i=100;
}
public void setIterator(int i)
{
    this.i=i+300;
}
public int getIterator()
{
    return this.i;
}
}
```

```
public class Class2 extends Class1 {
    int i;
    public Class2()
    {
        i=0;
    }
    public void setIterator(int i)
    {
        this.i=i+3000;
    }
    public int getIterator()
    {
        return this.i+500;
    }
}
```

```
public class MainClass {

   public static void main(String[] args) {
      Class1 o = new Class1();
      Class2 o2 = new Class2();
      o.setIterator(o.getIterator());
      o2.setIterator(o2.getIterator());
      System.out.println(o.getIterator());
      System.out.println(o2.getIterator());
   }
}
```

400 4000

- W klasie pochodnej można wykorzystać słowo kluczowe super i po kropce podać nazwę metody z klasy bazowej.
- Spowoduje to wykonanie metody o wskazanej nazwie z klasy bazowej.
- Po słowie kluczowym super można podać inną metodę z klasy bazowej niż ta, która została nadpisana.


```
public class Class1 {
    public Class1()
    {
        public void Method()
        {
            System.out.println("Metoda klasy Class1");
        }
}
```

```
public class Class2 extends Class1 {
    public Class2()
    {
        public void Method()
        {
            super.Method();
            System.out.println("Metoda klasy Class2");
        }
}
```

```
public class MainClass {

   public static void main(String[] args) {
      Class1 o1 = new Class1();
      Class2 o2 = new Class2();
      o1.Method();
      o2.Method();
   }
}
```

Metoda klasy Class1 Metoda klasy Class1 Metoda klasy Class2

- Zasady nadpisywania metod w Java:
 - Metoda może zostać nadpisana jedynie w klasie pochodnej, a nie w klasie bazowej.
 - Lista parametrów w metodzie nadpisującej powinna być dokładnie taka sama jak w metodzie nadpisywanej.
 - Typ zwracany przez nadpisaną metodę powinien być dokładnie taki sam jak typ zwracany przez metodę nadpisywaną (typ zwracany może też być podtypem typu z metody bazowej).
 - Modyfikator dostępu w metodzie nadpisywanej nie może być bardziej restrykcyjny niż modyfikator dostępu metody nadpisywanej.

- Modyfikator dostępu w metodzie nadpisywanej nie może być bardziej restrykcyjny niż modyfikator dostępu metody nadpisywanej – np. jeżeli metoda z klasy bazowej ma modyfikator public, to metoda nadpisująca z klasy pochodnej nie może być protected.
- Metody zadeklarowane jako statyczne nie mogą być nadpisywane, ale mogą zostać przedefiniowane.
- Metody zadeklarowane jako final nie mogą być nadpisywane.
- Konstruktor nie może być nadpisany.

- JDK zwiera w sobie bardzo przydatne narzędzie, który jest javadoc.
- Pozwala ona na generowanie dokumentacji w formacie plików HTML z plików źródłowych.
- Profesjonalną dokumentację do napisanych klas można wykonać za pomocą javadoc przy wykorzystaniu komentarzy zaczynających się od znaków /**.
- Javadoc umożliwia przechowywanie kodu oraz dokumentacji do wytworzonego kodu w jednym miejscu. Jest to bardzo wygodne i praktyczne rozwiązanie.

- Jeżeli napisany kod i jego dokumentacja znajdowałyby się w innych miejscach to prędzej czy później doszłoby do rozbieżności pomiędzy nimi.
- Dzięki temu, że komentarze dokumentacyjne znajdują się w tym samym pliku co kod źródłowy to aktualizacja obu tych elementów jest znacznie ułatwiona.

- Narzędzie javadoc pobiera informacje o następujących elementach:
 - Pakiety,
 - Klasy i interfejsy publiczne,
 - Publiczne i chronione (protected) metody i konstruktory,
 - Pola publiczne i chronione.
- Każda z powyższych konstrukcji może być i powinna być opatrzona komentarzem.
- Komentarz powinien znajdować się bezpośrednio nad tym czego dotyczy.
- Początek komentarza określa sekwencja symboli /**, a konieckie komentarza określa sekwencja symboli */

- W komentarzu można umieścić dowolny teskt oraz specjalne znaczniki dokumentacyjne.
- Znaczniki dokumentacyjne rozpoczynają się od symbolu @.
- Przykładowo są to @author (autor metody), @param (parametry metody).
- Dobrą praktyką jest, aby pierwsze zdanie komentarza było streszczeniem.
- Narzędzie javadoc automatycznie generuje strony streszczeń, bazując na pierwszych zdaniach w komentarzach.

- W tekście komentarza można wykorzystywać również znaczniki HTML np. (pogrubienie), (wstawienie obrazu).
- Należy unikać natomiast znaczników związanych z nagłówkami np.
 <h1> oraz poziomymi kreskami <hr>.
- Mogą one spodowodwać złe formatowanie dokumentacji napisanych elementów w Java.
- Jeżeli programista chce załączyć dodatkowe elementy np. pliki graficzne to powinno się je przechowywać w folderze doc-files.
- Dodatkowo nazwa tego folderu powinna pojawić się w ścieżce odnośnika np. pliku graficznego.

Java – komentarze do klas

 Komentarze klasy muszą znajdować się za instrukcjami import i bezpośrednio przed definicją klasy.

```
/**
  Klasa wykorzystywana do zaprezentowania działania nadpisywania metod.
public class Class1 {
      public Class1()
      public void Method()
          System.out.println("Metoda klasy Class1");
```

Java – komentarze do metod

- Komentarz do metody musi znajdować się bezpośrednio przed metodą, której dotyczy.
- Oprócz znacznika ogólnego przeznaczenia w komentarzu do metody można wykorzystać dodatkowe znaczniki:
 - @param opis zmiennej dodaje pozycję do sekcji Parameters metody. Opis może znajdować kilka wierszy i zawierać znaczniki HTML. Wszystkie znaczniki @param dotyczące wybranej metody powinny znajdować się w jednym miejscu.
 - @return opis opis zwracanej wartości. Powoduje dodanie sekcji Returns. Opis może zajmować kilka wierszy i zawierać znaczniki HTML.
 - @throws opis powoduje dodanie informacji, że dana me może spowodować wyjątek.

Java – komentarze do metod

```
/**
 *
  @param i - iterator do pierwszej pętli
 * @param j - iterator do drugiej petli
 * @param s - nazwa pliku do zapisu wyników
 * @return zwraca sume parametrów i oraz j
 * /
public int Method(int i, int j, String s)
    return i+j;
```


Java – komentarze do pól

- Komentarze do pól są potrzebne tylko do pól publicznych.
- Oznacza to na ogół zmienne statyczne.

```
/**
  * Stała wykorzystywana do obliczeń
  */
public static final k=1000;
```


Java – komentarze ogólne

- W komentarzach dokumentacji klas można wykorzystywać następujące znaczniki:
- @author imie i nazwisko znacznik powodujący dodanie pozycji
 Author. W przypadku występowania kilku autorów, można
 wykorzystać ten znacznik kilkukrotnie.
- @version tekst znacznik powodujący dodanie pozycji Version.
 Tekst może być opisem aktualnej wersji.
- We wszystkich komentarzach można wykorzystać również następujące znaczniki:
- @since tekst znacznik powodujący dodanie pozycji Since.
 Określa ona zazwyczaj w jakiej wersji wprowadzono funkcję.

Java – komentarze ogólne

- @deprecated tekst dodaje komentarz informujący, że dana klasa, metoda lub zmienna nie powinny być używane. Dodatkowo teskt powinien zawierać informacje o zamienniku, czyli jaka nowa klasa, metoda lub zmienna powinna być używana.
- @see dodaje sekcję SeeAlso, która pozwala na odwołania do innych dokumentacji.

Java – komentarze do pakietów

- Komentarze do klas, metod i zmiennych znajdują się bezpośrednio w plikach źródłowych Java pomiędzy ciągami znaków /** i */.
- Generowanie komentarzy do pakietów wymaga utworzenia osobnego pliku do każdego katalogu pakietu.
- Są dwie możliwości na realizację powyższego zapisu tj:
 - Utworzenie pliku HTML o nazwie package.html. Z tego pliku zostanie pobrane wszystko co znajduje się pomiędzy znacznikami <body> i </body>.
 - Utworzenie pliku Java o nazwie package-info.java. Na początku tego pliku musi się znajdować komentarz i instrukcja packagę.

Java – komentarze do pakietów

- Istnieje również możliwość utworzenia ogólnego komentarza do wszystkich plików źródłowych.
- Powinien się on znajdować w pliku o nazwie overview.html, który musi być zlokalizowany w katalogu macierzystym wszystkich plików źródłowych.
- Z tego pliku zostanie pobrane wszystko co znajduje się pomiędzy znacznikami **<body> i </body>.**
- Komentarz do wszystkich plików źródłowych zostanie wyświetlony, kiedy użytkownik kliknie opcję Overwie na pasku nawigacyjnym.

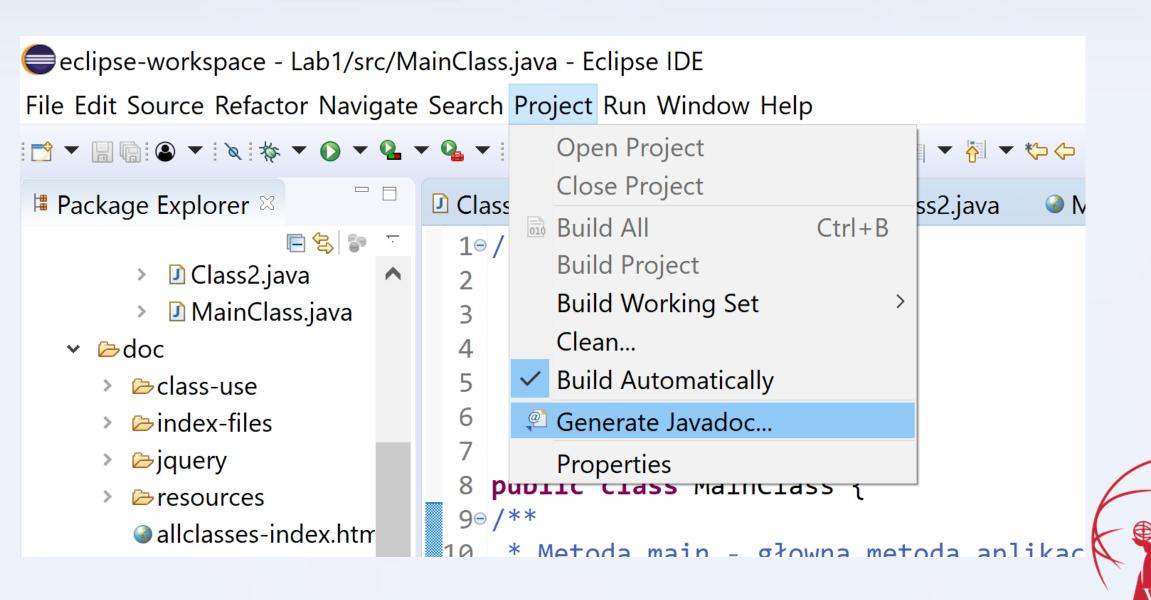

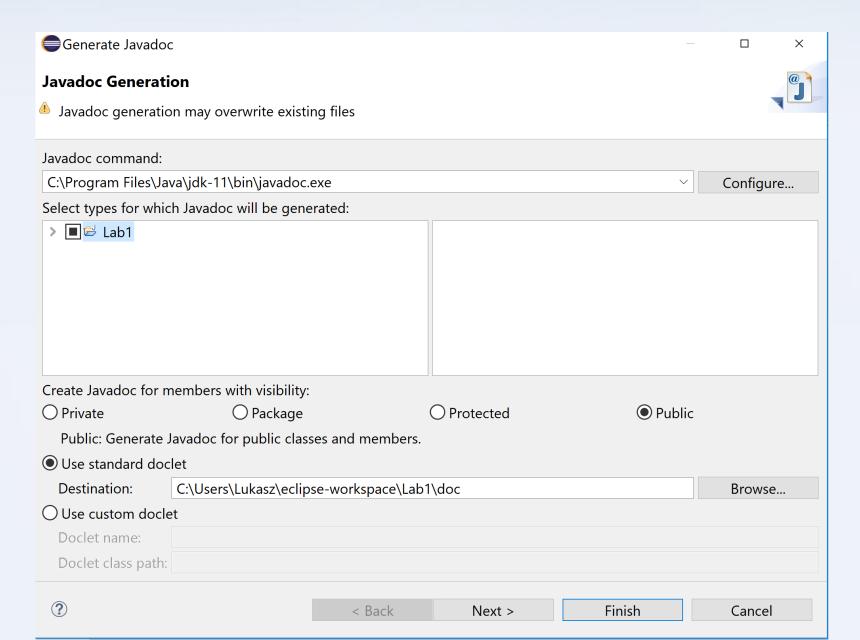
Java – generowanie dokumentacji

- W celu wygenerowania dokumentacji z komentarzy należy:
 - Przejść do katalogu z plikami źródłowymi, dla których chce się utworzyć dokumentację.
 - W celu wygenerowania dokumentacji dla jednego pakietu należy wywołać polcenie:
 - javadoc -d docDirectory nazwaPakietu
 - W przypadku generowania dokumentacji dla kilku pakietów, należy podawać ich nazwy po spacji tj.
 - javadoc -d docDirectory nazwaPakietu1 nazwaPakietu2
 - Jeżeli pliki znajdują się w domyślnym pakiecie to należy wywołać:
 - javadoc -d docDirectory *.java

Java – generowanie dokumentacji

- W przypadku braku opcji –d docDirectory pliki HTML zostaną umieszczone w bieżącym katalogu.
- Takie rozwiązanie nie jest zalecane, ponieważ powoduje bałagan w projekcie i na dysku.
- Działaniem javadoc można sterować za pomocą różnych opcji, które przekazywane są do programu.
- Przykładowo opcje –author i –version powodują dodanie do dokumentacji znaczników @author i @version. Domyślnie te znaczniki są pomijane.

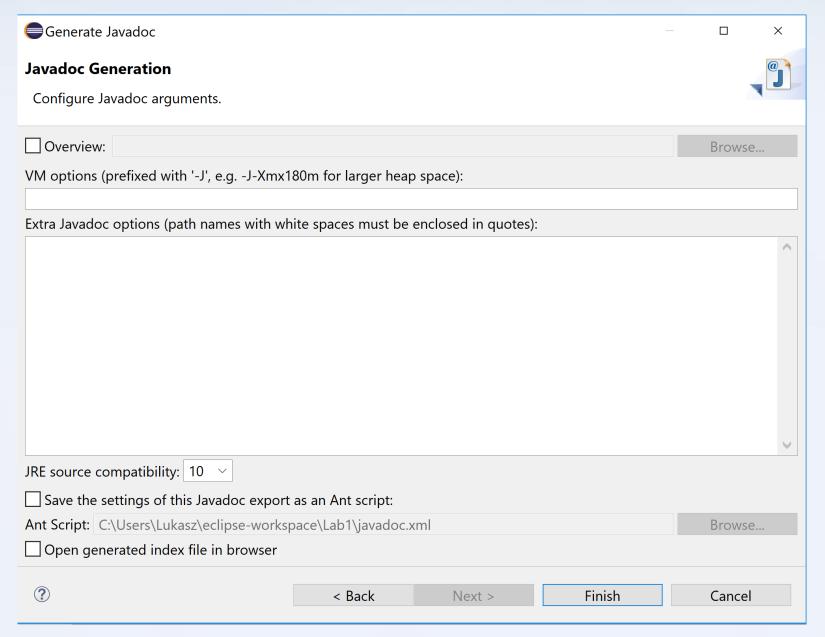

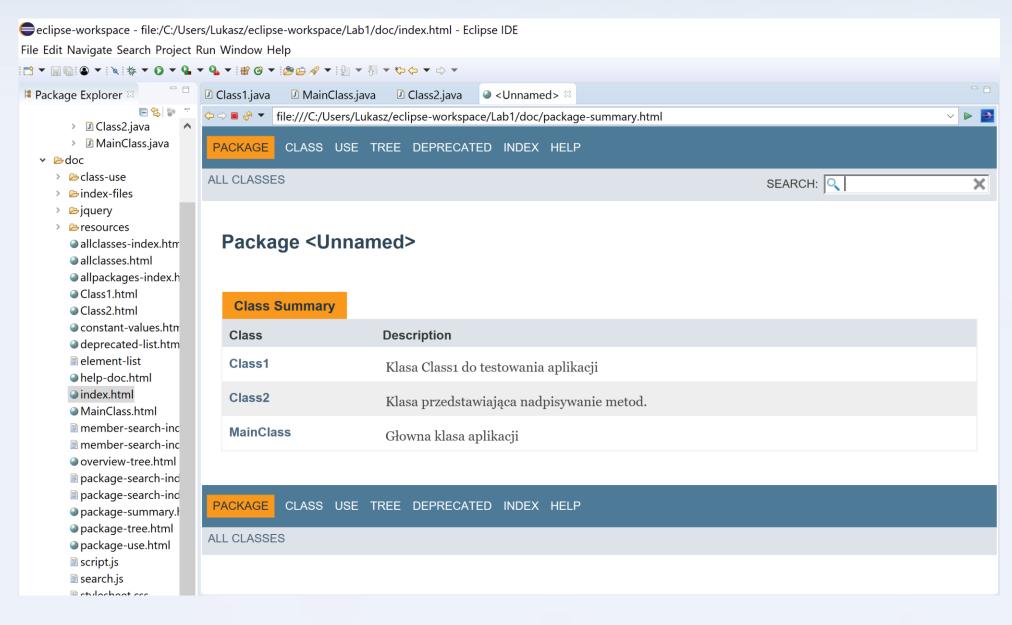

Generate Javadoc				_	п ×
Javadoc Generation Configure Javadoc arguments for standard doclet.					
Document title:					
Basic Options ☐ Generate use page ☐ Generate hierarchy tree ☐ Generate navigator bar ☐ Generate index ☐ Separate index per letter ☐ Document these tags ☐ @author ☐ @version ☐ @deprecated ☐ deprecated ☐ deprecated list					
Select referenced archives and projects to which links should be generated:					
□ irt-fs.jar - not configured □ Lab1 - file:/C:/Users/Lukasz/eclipse-workspace/Lab1/doc/				(elect All Clear All Browse
Style sheet:				В	rowse
?	< Back	Next >	Finish	C	Cancel

- Każdy programista w trakcie pisania aplikacji natrafia na moment kiedy aplikacja nie działa.
- Jednym ze sposobów na poradzenie sobie z problemem jest wykorzystanie wbudowanego w środowisko **Eclipse Debugera**.
- Debuger pozwala na wstrzymanie wykonywania kodu w wybranym przez programistę miejscu.
- Następnie można podejrzeć wartości zmiennych w tym konkretnym momencie, a następnie wykonywać aplikację np. "krok po kroku".
- Dzięki temu możliwe jest odnalezienie przyczyny błędu lub nieporządzanego zachowania aplikacji.

- Z pojęciem debugger jest również połączone pojęcie breakpoint.
- Jest to miejsce wskazane przez programistę, w którym działanie aplikacji zostanie "wstrzymane" w celu dalszej analizy.
- Należy pamiętać że właczenie debugowania znacznie spowolni wykonywanie aplikacji – maszyna wirtualna Java komunikuje się wtedy dużo częściej ze środowiskiem oraz nie wykonuje optymalizacji kodu.

- Pierwszym krokiem jest ustawienie breakpoint w naszej aplikacji.
- Można to zrealizować poprzez wybranie Run->Toggle Breakpoint lub dwukrotne kliknięcie na numerze linii, w której chcemy ustawić breakpoint.

```
public static void main(String[] args) {
   Class1 o1 = new Class1();
   Class2 o2 = new Class2();
   o1.Method(10, 20, "");
   o2.Method(10, 10, "");
```



```
Class1.java

☑ MainClass.java ☑ Class2.java ☑ < Unnamed>
 19/**
 2 * Głowna klasa aplikacji
       @version 1.1
       @since 0.0
       @author Lukasz
 8 public class MainClass {
     * Metoda main - głowna metoda aplikacji
     * @param args argumenty przekazywane przy uruchomieniu programu
        public static void main(String[] args) {
                                Ctrl+Shift+B
   Toggle Breakpoint
     Disable Breakpoint
                           Shift+Double Click
     Go to Annotation
                                     Ctrl+1
     Add Bookmark...
     Add Task...
     Show Quick Diff
                                Ctrl+Shift+Q
     Show Line Numbers
     Folding
     Preferences...
     Breakpoint Properties...
                            Ctrl+Double Click
```


- Breakpoint należy zawsze postawić w linii, w której są operacje do wykonania.
- Nie należy stawiać breakpoint'ów w liniach które zawierają deklaracje metod, klas lub nawias.
- Warunkiem zatrzymania aplikacji przez debuger jest wykonanie linii, w której został pozstawiony breakpoint.
- W związku z tym należy uważać na instrukcje if, w które nasza aplikacja może nie wejść (brak spełnienia warunku).
- Breakpoint powinien być ustawiany przed miejscem, w którym podejrzewamy, że aplikacja nie działa poprawnie.

- W jednej aplikacji można wstawić wiele breakpoint'ów.
- Aplikacja zostanie w takim przypadku zatrzymana w każdej wykonywanej linii, dla której wstawiono breakpoint.
- Należy jednak pamiętać, że aplikacja jest wstrzymywana przed wykonaniem linii, dla której wstawiono breakpoint.

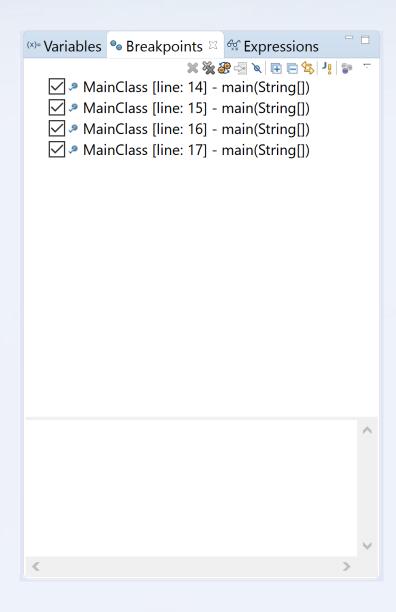

- Po wstawieniu breakpoint'ów w określonych linii należy uruchomić aplikację w trybie debugowania.
- Służy do tego nie standardowy przycisk uruchom, a przycisk z "robakiem" (ang. Bug)
- Po napotkaniu pierwszego breakpoint'a środowisko Eclipse zapyta się czy chcemy zmienić perspektywę na debugowania (na co oczywiście należy się zgodzić).


```
(x)= Variables ≅ • Breakpoints • Expressions
Class1.java
                                      < Unnamed>
 19/**
                                                                                                       Value
 2 * Głowna klasa aplikacji
                                                                         Name
      @version 1.1
                                                                           ➡ no method return val
 4 * @since 0.0
                                                                           args
                                                                                            String[0] (id=19)
      @author Lukasz
                                                                         > @ 01
                                                                                            Class1 (id=20)
 6
                                                                         > @ o2
                                                                                            Class2 (id=23)
 8 public class MainClass {
 99 /**
   * Metoda main - głowna metoda aplikacji
      @param args argumenty przekazywane przy uruchomieniu programu
12 */
13⊜
       public static void main(String[] args) {
           Class1 o1 = new Class1();
14
           Class2 o2 = new Class2();
           o1.Method(10, 20, "");
           o2.Method(10, 10, "");
           while(true)
18
19
20
21
22
23
24 }
25
```


- Programista ma następujące opcje:
- Uruchomić dalej aplikację bez zatrzymywania (do napotkania kolejnego breakpointa).
- Zapauzować lub wyłączyć aplikację
- Step into wykonuje jedną operację (przechodzi linię dalej). Jeżeli obecna linia jest wywołaniem funkcji, następuje przejście do wnętrza funkcji.

- Step over wykonuje jedną operację (przechodzi linię dalej). Jeżeli
 obecna linia jest wywołaniem funkcji, wywołuje ją i wznawia
 debugowanie po jej wykonaniu.
- **Step return** kontynuuje działanie aż do końca bieżącej metody i wraca do trybu debugowania po zwróceniu wartości z tej metody.

- Inne sposoby radzenia sobie w przypadku niepoprawnego działania aplikacji:
- 1. Wartość każdej zmiennej można wydrukować lub zarejestrować Wykorzystując System.out.println (do wypisania) lub Logger.global.info (do zarejestrowania w dzienniku). Jeżeli wartość, którą zapisujemy lub rejestrujemy jest liczbą to zostanie przekonwertowana na łańcuch. Jeżeli jest obiektem to zostanie na jej rzecz wywołana metoda toString.

- 2. Kolejnym sposobem jest umieszczenie w każdej klasie metody main. W niej można umieścić namiastkę testu jednostkowego umożliwiając przetestowanie klasy w odosobnieniu.
- 3. W celu przeprowadzenia prawdziwych testów jednostkowych dobrze jest wykorzystać np. Junit. Jest to bardzo popularny framework testowy, która ułatwia organizację zestawów przypadków testowych. Testy powinno się przeprowadzać po wprowadzeniu zmian do klasy, a po znalezieniu błędu powinno się utworzyć dodatkowe testu.

4. Stos można uzyskać z każdego obiektu wyjątku za pomocą metody printStackTrace z klasy Throwable.

```
try
{

} catch (Throwable e)
{
    e.printStackTrace();
    throw e;
}
```

5. Normalnie dane ze śledzenia stosu są wysyłane do strumienia System.err. Można użyć metody printStackTrace (PrintWriter s), aby zapisać je do pliku.

6. Przydatne potrafi być zapisanie błędów programu do pliku. Są one jednak wysyłane do strumienia System.err, a nie System.out. Jeżeli chcemy błędy programu przekierować do pliku to należy program w Java uruchomić następująco:

java Program 2> error.txt

Spowoduje to przekierowanie strumienia System.err do wskazanego pliku. Jeżeli chcemy umieścić w pliku zarówno strumień System.err jak i System.out to należy program uruchomić następująco:

java Program >& plik.txt

Powyższe sposoby działają zarówno w systemach Linux jak i Windows

7. Zapisywanie danych ze śledzenia stosu nieprzechwyconych wyjątków w strumieniu System.err nie jest dobrym rozwiązaniem. Komunikaty te wprowadzają zamęt u zwykłego użytkownika, kiedy je zobaczą oraz są niedostępne kiedy są potrzebne do diagnostyki. Można zmienić procedurę nieprzechwyconych wyjątków za pomocą metody Thread.setDefaultUncaughtExceptionHandler.

```
Thread.setDefaultUncaughtExceptionHandler(
  new Thread.UncaughtExceptionHandler()
  {
    public void uncaughtException(Thread t, Throwable e)
    {
        zapis informacji w pliku dziennika
    };
});
```


8. W celu zobaczenia, jakie klasy są ładowane po kolei, należy uruchomić maszynę wirtualną Java przy użyciu opcji –verbose. Zostaną wtedy wydrukowane np. takie informacje:

```
[Opened /usr/local/jdk5.0/jre/lib/rt.jar]
[Opened /usr/local/jdk5.0/jre/lib/jsse.jar]
[Opened /usr/local/jdk5.0/jre/lib/jce.jar]
[Opened /usr/local/jdk5.0/jre/lib/charsets.jar]
[Loaded java.lang.Object from shared objects file]
[Loaded java.io.Serializable from shared objects file]
[Loaded java.lang.Comparable from shared objects file]
[Loaded java.lang.CharSequence from shared objects file]
[Loaded java.lang.String from shared objects file]
[Loaded java.lang.reflect.GenericDeclaration from shared objects file]
[Loaded java.lang.reflect.Type from shared objects file]
[Loaded java.lang.reflect.AnnotatedElement from shared objects file]
[Loaded java.lang.Class from shared objects file]
[Loaded java.lang.Cloneable from shared objects file]
```


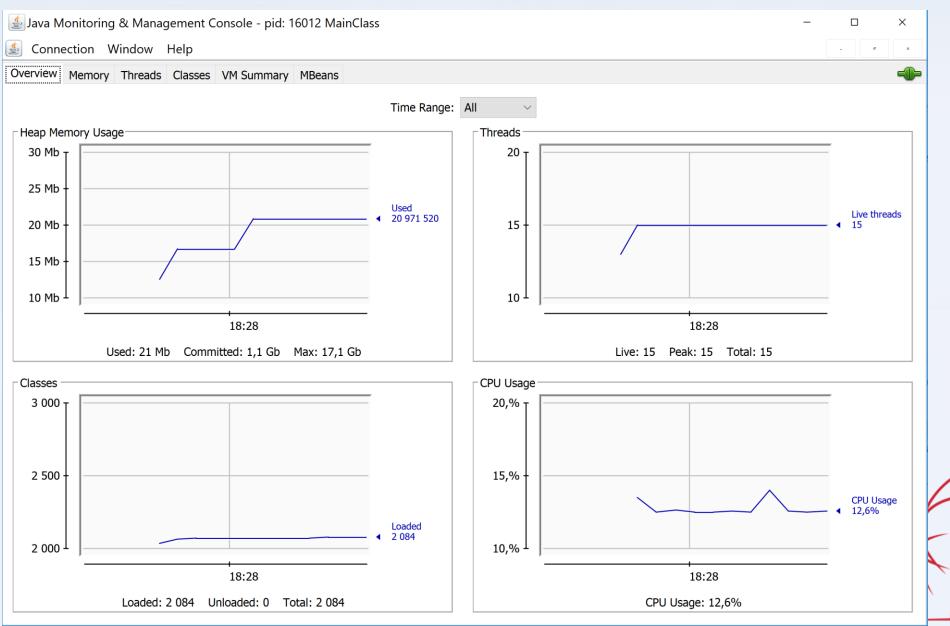
9. Opcja –Xlint pozwala znaleźć najczęstsze problemy z kodem. Przykładowo jeżeli skompilujemy program javac –Xlint:fallthroug to kompilator zgłosi brakujące instrukcje break w instrukcjach

switch.

-Xlint lub -Xlint:all	Przeprowadza wszystkie testy.
-Xlint:depreciation	Działa tak samo jak opcja -depreciation — wyszukuje odradzane metody.
-Xlint:fallthrough	Szuka brakujących instrukcji break w instrukcjach switch.
-Xlint:finally	Ostrzega o klauzulach finally, które nie mogą się normalnie zakończyć.
-Xlint:none	Nie przeprowadza żadnego testu.
-Xlint:path	Sprawdza, czy wszystkie katalogi na ścieżce klas istnieją.
-Xlint:serial	Ostrzega o serializowalnych klasach bez serialVersionID
-Xlint:unchecked	Ostrzega przed niebezpiecznymi konwersjami pomiędzy typami uogólnionymi a surowymi

10. Maszyna wirtualna Javy może monitorować aplikacje i zarządzać nimi. Polega to na instalacji agentów w maszynie wirtualnej Javy, które śledzą zużycie pamięci, wykorzystanie wątków, ładowanie klas itp. Funkcje te są bardzo przydatne przy zastosowaniach serwerowych, kiedy aplikacje muszą pracować dłuższy okres czasu. Przykładowym narzędziem jest tutaj jconsole, które wyświetla statystyki dotyczące działania maszyny wirtualnej. Należy odszukać w systemie operacyjnym id procesu (w Linux za pomocą polecenia ps, w Windows za pomocą Menadżera Zadań). Następnie należy wywołać polcenie jconsole IDProcesu.

11.Uruchomienie maszyny wirtualnej ze znacznikiem –Xprof powoduje wywołanie prostego narzędzia profilującego, które śledzi naczęściej wywoływane metody w kodzie. Informacje te są wysyłane do strumienia System.out i informauje m.in. o tym, które metody zostały skompilowane przez kompilator JIT.

Kolejny wykład: Konstruktory i ich przeciążanie w języku Java. Bloki inicjalizujące i niszczenie obiektów. Dziedziczenie w języku Java.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

